

'SEKSWERKERS MIJDEN ZORG UIT ANGST VOOR STIGMA'

Oordelen over sekswerk hindert zorg

Mensen die hun geld verdienen met seks durven daar vaak niet openlijk over te praten met zorgverleners. Artsen moeten proberen hen zonder vooroordelen te behandelen.

Prostituees praten niet met iedereen open over hun werk. Niet met hun vrienden en familie, maar ook niet altijd met hun arts. Ze zijn bang dat hulpverleners bevooroordeeld zijn en hen zelfs in de problemen brengen. Artsen moeten zich beter informeren over wat sekswerk inhoudt, en hoe ze met sekswerkers moeten omgaan. In dat kader organiseert Proud, een belangenvereniging voor sekswerkers, in samenwerking met de IFMSA-NL (International Federation of Medical Students' Associations - the Netherlands) een symposium over dit onderwerp: 'Er komt een sekswerker bij de dokter'. Een van de sprekers daar is Marijke Vonk, psycholoog, werkzaam bij de ggz-instelling FortaGroep, regio Rotterdam. Vonk heeft zich gespecialiseerd in de behandeling van mensen met bijzonder seksuele voorkeuren en sekswerkers. Bij die laatste gaat het om alle manieren waarop mensen met seks hun geld verdienen: legale en illegale prostitutie, webcam- of telefoonseks en pornografie.

Waar lopen sekswerkers tegenaan in hun contact met artsen?

'Dat de oorzaak van klachten te snel wordt gezocht in werk, zoals eczeem, maar ook psychische klachten. Bijvoor-

beeld iemand die met paniekaanvallen kampt, en daarvoor behandeling zoekt. En dat een arts dan zegt dat ze eerst moet stoppen met sekswerk, omdat ze daarbij telkens getraumatiseerd wordt. Dat is alleen zelden het geval. Maar dit soort verhalen doen wel de ronde bij sekswerkers, en daarom gaan ze zorg mijden. Ze zoeken heus zelf ook wel uit welke hulpverleners meer verstand van dit werk hebben, en daar gaan ze bij specifieke problemen naartoe, maar voor klachten die niets met werk te maken hebben, moeten ze bij andere artsen terecht kunnen.'

Om hoeveel mensen gaat het in Nederland?

'In de vergunde prostitutie, zoals bordelen, werken naar schatting twintigduizend mensen, daarbuiten is het niet bekend. Het zijn voornamelijk vrouwen, een minderheid betreft mannen en transgenders.'

Waarom belanden mensen in het sekswerk?

'De voornaamste reden is geld, blijkt uit vrijwel alle onderzoeken. Het overgrote deel is vrijwillig werkzaam, hoewel sommige mensen vinden dat er sprake is van dwang als mensen sekswerk doen omdat ze geld nodig hebben. Dat zou je dan ook kunnen zeggen als mensen gaan schoonmaken om dezelfde reden.'

Maar sekswerk is wel een meer risicovol beroep, toch?

'Niet per se. De kans op soa's is wat groter dan bij de gemiddelde Nederlander, maar dat scheelt niet veel. Nog geen 2 procent van de contacten met klanten is onbeschermd. De meeste sekswerkers zorgen goed voor zichzelf, zeker in een legale setting. Een uitzondering daarop is de groep die in de straatprostitutie werkt; daarbij spelen vaak andere problemen zoals verslaving, waardoor diegene op straat is beland. Voor de meeste sekswerkers geldt verder dat ze weleens nare dingen meemaken, dreigende situaties, maar ik denk dat je dit in de zorg misschien nog vaker tegenkomt. Er bestaat vaak een wat eng beeld van klanten, alsof de meesten het liefst in een kelder vastgeketende vrouwen mishandelen. Maar de meeste klanten komen gewoon voor seks.'

Is sekswerk een risicofactor voor psychologische klachten?

'Er zijn geen onderzoeken waar dit uit blijkt. Maar geheimen hebben en lijden onder een stigma, is niet bevorderlijk voor de gezondheid.'

Is het relevant dat artsen weten dat een patiënt geld verdient met seks?

'Niet per definitie, maar het is slecht voor de behandelrelatie als een patiënt het gevoel heeft iets niet te kunnen vertellen. Dat gevoel begrijp ik, want ik heb vrouwen gezien die jeugd zorg op de stoep kregen, omdat een arts een melding had

SYMPOSIUM

Het symposium 'Er komt een sekswerker bij de dokter' vindt woensdagmiddag 26 oktober plaats in Amsterdam. Naast een presentatie van Marijke Vonk zullen er workshops zijn over wat sekswerk inhoudt, over consultvoering met sekswerkers en herkennen van mensenhandel. Meer informatie op symposium.wijzijnproud.nl.

'De kans op soa's is niet veel groter dan gemiddeld'

ROBIN UTRECHT/ANP PHOTO

gedaan. Voor jeugdzorg is prostitutie voldoende reden om onderzoek te doen. Verder volgens staat ook de politie op de stoep en dat kan verstrekkende gevolgen hebben. Vrouwen die uit huis worden gezet, omdat de huisbaas niet wil dat ze vanuit huis werken.'

Ik kan me ook wel voorstellen dat artsen zich zorgen maken over vrouwen in de prostitutie; er zijn onderzoeken waaruit blijkt dat bij een meerderheid sprake is van dwang.

'Maar onderzoeken die onder sekswerkers zijn gedaan, komen nooit uit op grote percentages, die komen uit onder de 10 procent. Het lastige is dat er op veel verschillende manieren onderzoek wordt

gedaan en dat er verschillende definities gelden voor dwang en mensenhandel. Natuurlijk is het belangrijk om alert te zijn op problematische gevallen, daarvoor is bijvoorbeeld de Handreiking Mensenhandel opgesteld.'

Weten artsen altijd van hun patiënten dat zij sekswerk doen?

'Nee, als iemand het niet vertelt, dan niet. Je herkent ze immers niet. Veel sekswerkers doen dit werk parttime, naast een andere baan of studie. Je komt daar niet achter.'

Wat kunnen artsen doen om deze groep mensen optimaal te helpen?

'Informeer je over deze bedrijfstak, er

is veel informatie over beschikbaar. En probeer zonder vooroordelen te luisteren naar je patiënt. Verder helpt het als je open met patiënten over seksualiteit kunt praten, dat verlaagt de drempel om over sekswerk te praten.'

Mogen artsen nog wel een mening hebben over prostitutie? Ik kan me voorstellen dat veel mensen moeite hebben met dit beroep. 'Natuurlijk mag dat, zolang het professioneel handelen niet in de weg staat.' ■

web

De genoemde Handreiking Mensenhandel en het WODC-rapport 'Prostitutie in Nederland anno 2014' vindt u onder dit artikel op medisch-contact.nl.